

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาหนึ่งที่มีใช้ในประเทศไทย ผู้พูดภาษามลายูถิ่นในประเทศไทยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ภาษามลายูถิ่นที่พูดในประเทศไทยมีหลายถิ่นด้วยกัน เช่น ภาษามลายูถิ่นสตูล ภาษามลายูถิ่นนนทบุรี เป็นต้น (อมร ทวีศักดิ์, 2530) แต่ภาษามลายูถิ่นที่เป็นที่รู้จักมากที่สุดคือ ภาษามลายูถิ่นปัตตานี

ภาษามลายูถิ่นปัตตานี หมายถึง ภาษามลายูถิ่นที่ชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ใช้พูดกัน ในสามจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และบางส่วนของจังหวัดสงขลาในอำเภอจะนะ เทพาและสะบ้าย้อย ภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาถิ่นหนึ่งของภาษามลายู ซึ่งเป็นภาษาหนึ่งที่อยู่ในแขนงภาษาหมู่เกาะตะวันออก สาขาภาษาหมู่เกาะมลายู เป็นสาขาหนึ่งในตระกูลภาษาออสโตรเนเซียนหรือมาลาโยโพลีเนเซียน (พจนานุกรมมลายูถิ่นปัตตานี -ไทย, 2551)

ภาษามลายูถิ่นปัตตานีอยู่ในตระกูลภาษาที่ต่างกับภาษาไทยซึ่งอยู่ในตระกูลไทจึงมีความแตกต่างกับภาษาไทยในหลายประเด็น เช่น ระบบเสียง ระบบคำ โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่เด่นชัดคือ ระดับเสียง ซึ่งในภาษามลายูถิ่นปัตตานีนั้น ไม่ได้เป็นหน่วยเสียง (pitch) และเป็นผลมาจากการลงเสียงหนักเบา (stress) กล่าวคือพยางค์ใดที่ลงเสียงหนักก็จะมีระดับเสียงสูงตามไปด้วย (อมร ทวีศักดิ์, 2530; นวนิธิ อยู่โพธิ์, 2532) นอกจากนี้ภาษามลายูถิ่นปัตตานียังมีลักษณะเด่นอีกอย่างหนึ่งคือ มีพยัญชนะที่เป็นเสียงยาว (long consonant) นอกจากนี้ Yupho (2000) (อ้างถึงใน ฉัฐพล พึ่งน้อย, 2553: 22) ได้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของการเกิดพยัญชนะเสียงยาวกับการลงเสียงหนักกว่า พยางค์ที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะเสียงยาวจะได้รับการลงเสียงหนักเสมอ ซึ่งแตกต่างจากคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะเสียงสั้น ที่การลงเสียงหนักจะอยู่ที่พยางค์สุดท้ายและทำให้พยัญชนะต้นเสียงได้รับการวิเคราะห์ให้เป็นหน่วยสำคัญทางเสียงที่ทำให้คำมีความหมายต่างกัน การลงเสียงหนักเบาสามารถทำนายได้จากการเกิดร่วมกับพยัญชนะต้นเสียงยาว ซึ่งจากการศึกษาเปรียบเทียบ

เชิงประวัติและวชิวิภาค พบว่า พยัญชนะเสียงยาวในภาษามลายูถิ่นเกิดจากการลดรูปของคำสามพยางค์ที่เกิดจากคำสองพยางค์ที่เติมอุปสรรคหน่วยคำ (Yupho,2000) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หน่วยเต็มหน้าคำ + รากศัพท์ → การกร่อนของเสียง → คำใหม่ที่มีพยัญชนะต้นเสียงยาว								
buu	+	b <u>u</u> ๒๒	→	b <u>uu</u> ๒๒	→	b-bu๒๒	→	b <u>uu</u> ๒๒
ผลิต, ให้กำเนิด		+ ดอกไม้						ออกดอก

อย่างไรก็ตามจากการสังเกตผู้วิจัยพบว่าการออกเสียงพยัญชนะเสียงยาวในภาษามลายูถิ่นปัตตานีจะทำให้เกิดระดับเสียงเป็นลักษณะร่วมด้วย ในขณะที่ระดับเสียงในภาษาไทยเป็นหน่วยเสียงประเภทหนึ่ง คือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งสามารถจำแนกความหมายของคำได้ เช่น คำว่า “เสือ” /sɛ̃a/ ระดับเสียงเริ่มที่ความถี่ประมาณ 110 เฮิรตซ์ แล้วลดลงเล็กน้อยก่อนเปลี่ยนขึ้นอย่างรวดเร็วไปสู่ความถี่ประมาณ 140 เฮิรตซ์ คำนี้ให้ความหมายว่า สัตว์ร้ายประเภทหนึ่งอาศัยอยู่ในป่า ออกหาอาหารกลางคืน ส่วนคำว่า “เสือ” /sɛ̃a/ ระดับเสียงเริ่มที่ความถี่ประมาณ 120 เฮิรตซ์ แล้วลดต่ำลงมาประมาณ 100 เฮิรตซ์ อย่างรวดเร็ว แล้วคงระดับ (กาญจนา นาคสกุล, 2541) คำนี้ให้ความหมายว่า เครื่องนุ่งห่มส่วนบนทำด้วยผ้า เป็นต้น

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมี 5 หน่วยเสียง แบ่งเป็นสองประเภทได้แก่ 1) วรรณยุกต์คงระดับ (level tone) ประกอบด้วย เสียงกลางระดับ (mid tone) เสียงต่ำระดับ (low tone) และเสียงสูงระดับ (high tone) 2) วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ (contour tone) ประกอบด้วยเสียงเปลี่ยนตก (falling tone) และเสียงเปลี่ยนขึ้น (rising tone) (Abramson, 1962; กาญจนา นาคสกุล, 2541; กัลยา ดิงศภักดิ์, 2531) ที่ผ่านมามีการศึกษาเกี่ยวกับเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยเจ้าของภาษา ได้แก่ งานของ Abramson (1962), Henderson (1982), อรุณี อรุณเรือง (2533), Tingsabadh and Deeprasert (1997) และ ปิยฉัตร ปานโรจน์ (2534) และที่เป็นการออกเสียงโดยผู้พูดภาษาอื่นและภาษาถิ่นอื่น เช่น งานของ กุสุมา เถาะเคาะ (2547), ณัฐพงษ์ วงษ์อำไพ (2552), ธนภัทร สินทวาชีวะ (2552), ณัฐพล พึ่งน้อย (2553), ตามใจ อวิรุทธิโยธิน (2553) ผลการศึกษาที่ผ่านมามีพบว่า การออกเสียงภาษาไทยโดยผู้พูดภาษาไทยถิ่นมักนำสัญลักษณ์ของภาษาแม่มาใช้อีกด้วย (วิไลลักษณ์ จุราหวงษ์, 2543; ตามใจ อวิรุทธิโยธิน, 2553) (ดูรายละเอียดในบทที่ 2)

ความแตกต่างกันในประเด็นระดับเสียงระหว่างภาษามลายูถิ่นปัตตานีและภาษาไทย อาจส่งผลให้ผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่ออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยแตกต่างจากผู้พูด

ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ผู้วิจัยได้พบการศึกษาวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีในกลุ่มผู้ใหญ่และกลุ่มเด็ก ดังนี้ 1) กลุ่มผู้ใหญ่ ประกอบด้วย กมลทิพย์ ห่อเพชร (2544) ซึ่งได้ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ในคำภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษามลายูถิ่นในจังหวัดสงขลาเปรียบเทียบกับเจ้าของภาษา ส่วนเฉลิมชัย ส่งศรี (2544) ได้ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ในคำภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษามลายูถิ่นในจังหวัดนราธิวาสเปรียบเทียบกับเจ้าของภาษา 2) กลุ่มเด็ก ณัฐพงษ์ วงษ์อำไพ (2552) ได้ศึกษาเสียงวรรณยุกต์ในคำภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษามลายูถิ่นในจังหวัดปัตตานีเปรียบเทียบกับเจ้าของภาษา โดยภาพรวมพบว่า ออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยแตกต่างกันในทุกวรรณยุกต์ (ดูรายละเอียดในบทที่ 2)

ในขณะนี้ ผู้วิจัยพบว่ามีการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่ในกลุ่มผู้บอภาษาที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่และวัยเด็ก ผู้วิจัยจึงเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาในวัยรุ่นด้วย เพื่อให้เห็นถึงการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยในกลุ่มวัยรุ่นที่พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่นั้นมีความเหมือนหรือแตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ มากน้อยอย่างไร เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในช่วงอายุ 15 - 18 ปี เป็นช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์จิตใจ ค่านิยม อุดมคติ ฯลฯ อยู่ในช่วงของการเลียนแบบและทดลองบทบาทเพื่อที่จะเป็นผู้ใหญ่ต่อไป (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2549) จากการสังเกต ผู้วิจัยพบว่าวัยรุ่นที่ใช้ภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่ที่เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนานั้น การเรียนรู้ภาษาที่สองของคนกลุ่มนี้จะถูกแทรกแซง (interfere) ด้วยภาษาแม่คือภาษามลายูถิ่นปัตตานีทำให้การออกเสียงภาษาไทยแตกต่างจากเจ้าของภาษา กรณีการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยก็แตกต่างกันไปหลายลักษณะ เช่น ออกเสียงได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา ออกเสียงแตกต่างจากเจ้าของภาษาเล็กน้อย และออกเสียงแตกต่างจากเจ้าของภาษาค่อนข้างมาก

ด้วยเหตุข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะหาคำตอบว่าเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่ในวัยรุ่นเป็นอย่างไร โดยแบ่งผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีออกเป็น 2 กลุ่ม คือ **กลุ่มที่ 1** ออกเสียงได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาหรือออกเสียงชัด และ **กลุ่มที่ 2** คือ ออกเสียงแตกต่างค่อนข้างมากจากเจ้าของภาษา โดยใช้เครื่องมือทางกลศาสตร์ (Acoustic Phonetics) วิเคราะห์เพื่อแสดงข้อค้นพบที่ชัดเจนและมีความเป็นรูปธรรมอันจะเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนาการออกเสียงภาษาไทยแก่นักเรียนที่พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางกลศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาไทยกับผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีสองกลุ่ม

2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะทางกลศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยที่ออกเสียงโดยผู้พูดภาษาไทยกับผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีสองกลุ่ม

สมมติฐาน

1. ผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีทั้งสองกลุ่มออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยแตกต่างจากผู้พูดภาษาไทยโดยมีค่าความถี่มูลฐานแตกต่างกันในวรรณยุกต์ทุกเสียง
2. ผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีทั้งสองกลุ่มออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยแตกต่างจากผู้พูดภาษาไทยโดยมีพิสัยค่าความถี่มูลฐานแคบกว่าในวรรณยุกต์ทุกเสียง
3. ผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีทั้งสองกลุ่มออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยแตกต่างจากผู้พูดภาษาไทยโดยมีค่าระยษะเวลาน้อยกว่าในวรรณยุกต์ทุกเสียง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาการออกเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยแก่นักเรียนที่พูดภาษามลายูเป็นภาษาแม่
2. เป็นแนวทางในการวางแผนการเรียนการสอนภาษาไทยแก่คณาจารย์ ผู้บริหารการศึกษา และนักวิชาการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. รายการคำ คำที่ใช้สำหรับออกเสียงวรรณยุกต์เป็นคำพยางค์เดียว โดยให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำที่ได้กำหนดไว้ ในกรอบประโยคที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา

2. ผู้บอกภาษา

2.1 ผู้บอกภาษาที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ (กลุ่มไทย) เป็นนักเรียนเพศหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมตอนปลายในโรงเรียนสอนสามัญ

2.2 ผู้บอกภาษาที่พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่ (กลุ่มที่ 1) สามารถออกเสียงภาษาไทยได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา และเป็นนักเรียนเพศหญิงกำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา

2.3 ผู้บอกภาษาที่พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีเป็นภาษาแม่ (กลุ่มที่ 2) สามารถออกเสียงภาษาไทยได้แตกต่างกับเจ้าของภาษา และเป็นนักเรียนเพศหญิงกำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา

3. พื้นที่ในการเก็บข้อมูล

3.1 กลุ่มไทย คือโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองนราธิวาส ได้แก่โรงเรียนนราธิวาส

3.2 กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 คือโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากที่สุดและตั้งอยู่นอกอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้ จังหวัดปัตตานีได้แก่ โรงเรียนครุศาสตร์วิทยา จังหวัดยะลา ได้แก่ โรงเรียนสุขสวัสดิ์วิทยา และจังหวัดนราธิวาส ได้แก่ โรงเรียนดารุสลาม

4. ประเด็นที่ศึกษาทางกลศาสตร์

4.1 ค่าความถี่มูลฐาน (fundamental frequency/FO) โดยวัดค่าจากเสียงสูงต่ำที่เกิดจากอัตราการสั่นของเส้นเสียงต่อวินาที กำหนดหน่วยเป็นเฮิรตซ์

4.2 พิสัยค่าความถี่มูลฐาน (FO range) เกิดจากค่าความต่างของค่าความถี่มูลฐานระหว่างจุดสูงสุดกับจุดต่ำสุดของวรรณยุกต์ที่วิเคราะห์ เช่น (ค่าสูงสุด) – (ค่าต่ำสุด) = พิสัยค่าความถี่มูลฐาน

4.3 ค่าระยะเวลา (duration) ค่าทางกลศาสตร์ที่แสดงให้เห็นระยะเวลาอย่างน้อยที่ใช้ในการเปล่งเสียงวรรณยุกต์จะสัมพันธ์กับความสั้นยาวของเสียงสระ โดยเริ่มวัดจากจุดเริ่มต้นของเสียงสระไปจนถึงจุดสิ้นสุดของเสียงสระเสียงที่ได้ยินมีหน่วยในการวัดเป็น มิลลิวินาที

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาษามลายูถิ่นปัตตานี (Pattani Malay) หมายถึง ภาษามลายูถิ่นหนึ่งที่ใช้สื่อสารกันบริเวณ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

ภาษาไทย (Thai language)	หมายถึง ภาษาประจำชาติของประเทศไทย ซึ่งเป็นภาษาราชการใช้ติดต่อสื่อสารงานทางราชการ กรณีภาษาพูดนั้น การออกเสียงภาษาไทยใช้สำเนียงของคนภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นสำเนียงมาตรฐาน
วรรณยุกต์คงระดับ (level tone)	หมายถึง เสียงวรรณยุกต์ซึ่งมีระดับความถี่มูลฐานตลอดการออกเสียงค่อนข้างคงที่ หรือ มีการเปลี่ยนแปลงค่าความถี่มูลฐานเพียงเล็กน้อย มีสัญลักษณ์เป็น 2 ระดับ ในงานวิจัยนี้วรรณยุกต์คงระดับได้แก่ วรรณยุกต์สามัญ หรือวรรณยุกต์กลางระดับ (mid tone) วรรณยุกต์เอก หรือวรรณยุกต์ต่ำระดับ (low tone)
วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ (contour tone)	หมายถึง เสียงวรรณยุกต์ซึ่งมีระดับค่าความถี่มูลฐานเปลี่ยนแปลงสูงต่ำชัดเจนในช่วงพยางค์หนึ่งๆ และมีการเปลี่ยนทิศทาง มีสัญลักษณ์เป็น 3 ระดับ ในงานวิจัยนี้วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับได้แก่ วรรณยุกต์ตรี หรือวรรณยุกต์สูงระดับ (high tone) วรรณยุกต์โท หรือวรรณยุกต์สูง-ตก วรรณยุกต์(falling tone) จัตวา หรือวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น (rising tone)
ผู้พูดภาษาไทย (Thai speaker)	หมายถึง ผู้พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ซึ่งกำลังศึกษาในระดับมัธยมตอนปลายในโรงเรียนสอนสามัญ
ผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานี (Patani Malay speaker)	หมายถึง ผู้พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่โดยมีภูมิลำเนาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย ปัตตานี ยะลา นราธิวาสในงานวิจัยนี้เลือกตัวแทนเป็นนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา

ผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มที่ 1

(Patani Malay speaker group 1)

หมายถึง ผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีในวัยรุ่นเพศหญิงที่ศึกษาและอาศัยอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ได้ผ่านทักษะการอ่าน พูด ฟัง เขียนภาษาไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีกลุ่มที่ 2

(Patani Malay speaker group 2)

หมายถึง ผู้พูดภาษามลายูถิ่นปัตตานีในวัยรุ่นที่ศึกษาและอาศัยอยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ไม่ผ่านทักษะ การอ่าน พูด ฟัง เขียนภาษาไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

Prince of Songkla University
Pattani Campus